

"Högriskkultur med fara för flygsäkerheten: Om trafikpiloters flygsäkerhetskultur, arbetsvillkor och hälsa".

Marika Melin, Karolinska Institutet/Stockholms universitet

TID: Onsdagen 19 april 18:00

PLATS: KTH Sal E51, Oscars Backe 14

ABSTRACT: Flygmarknaden har genomgått genomgripande förändringar sedan slutet av 1990-talet och är idag hårt konkurrensdriven. Som en följd har flygbolagen utvecklat affärsmodeller med nya anställningsformer och sätt att organisera verksamheten som för trafikpiloterna har inneburit förändrade och ofta försämrade anställnings- och arbetsvillkor. Myndigheter i Sverige och internationellt ser potentiella säkerhetsrisker med avregleringen och de nya affärsmodellerna som befaras kunna leda till försämrad flygsäkerhet.

Den här studien syftade till att undersöka om det fanns skillnader mellan olika slags säkerhetskulturer bland trafikpiloter med svenska flygcertifikat, och om arbetsvillkor, hälsa och säkerhetsbeteende skiljde sig åt i de olika säkerhetskulturerna. Resultaten visar att det är tydliga skillnader i säkerhetskultur för piloterna. En klusteranalys gav tre tydliga kluster av säkerhetskulturer som kallades "Högriskkultur", "Mellanriskkultur" och "Lågriskkultur".

Klustret Högriskkultur får ses som en riskgrupp för flygsäkerheten och karaktäriserades av en dålig rapportering- och lärandekultur, bristfällig kommunikation och säkerhetsengagemang, otillräckligt med resurser/kompetens/förutsättningar för ett gott säkerhetsarbete och brister i det systematiska säkerhetsarbetet. Analyserna visade också påtagliga olikheter mellan säkerhetskulturerna vad gäller piloternas arbetsvillkor, hälsa och säkerhetsbeteende. Piloter som tillhörde Högriskkulturen hade genomgående sämre arbetsvillkor, sämre hälsa och återhämtning, högre nivåer av ångest och depression, fler incidenter och misstag och farligare säkerhetsbeteenden än piloterna i de två andra klustren. Ur ett praktisk säkerhets- och arbetsmiljöperspektiv synliggör studien en rad konkreta förhållanden som är möjliga att förändra.